

Mark og Maskiner – *et modul i FMS*

Denne introduktion er baseret på Version 1.70 af værktøjet FMS. Du kan få værktøjet tilsendt direkte ved at henvende dig til:

Kvæg:

- Peter Hvid Laursen, SEGES Husdyrinnovation T: 8740 5195 / Thomas Ullner, SEGES Kundecenter T: 8740 5248

Planteproduktion:

- Mikkel Geil Hansen, SEGES Planter & Miljø T: 8740 5176 / Michael Højholdt, SEGES Planter & Miljø T: 8740 5394

Svin:

- Nikolaj Kleis Nielsen, SEGES Erhvervsøkonomi T: 8740 5154 / Else Vils, SEGES Husdyrinnovation T: 8740 5354

Regnearket kræver, at du anvender Office 2007 eller nyere.

Det tages forbehold for fejl og mangler samt konsekvenser af u hensigtsmæssig brug af programmet

---

Indhold

Indledning	4
Hvad er Mark og Maskiner?	4
Hvad kan Mark og Maskiner bruges til?	4
Hvorfor maskinanalyse?	4
Hvor og hvordan får jeg hjælp til at bruge Mark og Maskiner?	5
Opbygning af Mark og Maskiner	6
Et eksempel på, hvordan Mark og Maskiner kan bruges	7
Fanen "start"	7
Dataindberetning – Mark og Maskiner	10
Fanen "Maskinkartotek"	10
Fanen "Markplan"	11
Fanen "Maskinbehov"	12
Resultater – Mark og Maskiner	16
Fanen "Sammenligningstal"	19
Fanen "Maskinøkonomi"	21
Fanen "Afgørdeøkonomi"	24
Afrunding	26

Indledning

Hvad er Mark og Maskiner?

Modulet Mark og Maskiner er den del af værktøjet i FMS, der alene vedrører produktionen i marken, herunder bedriftens maskinøkonomi.

Formålet med Mark og Maskiner er

- at beregne egne maskinomkostninger, som evt. kan bruges i modulerne Foderplanlægning-Kvæg (Konventionel/Økologisk) eller Foderplanlægning - Svin
- at beregne produktionomkostningerne til foder- og salgsafgrøder
- at beregne maskinøkonomi (maskinbudget/maskinanalyse).

Efter at have fået tilsendt FMS og aktiveret makroerne i programmet er du klar til at arbejde i FMS - Mark og Maskiner.

Hvad kan Mark og Maskiner bruges til?

Mark og Maskiner kan bruges til at lave en maskinanalyse. Når maskinanalysen er lavet kan du få vist et overblik over de vigtigste nøgletal for bedriften, samt et samlet overblik over maskinøkonomien fordelt på egne marker, udenfor marken og for andre. En maskinanalyse er en analyse af maskinparkens egen anvendelse med en opgørelse af maskinomkostninger til de enkelte opgaver og omkostninger til maskiner og arbejde på mark- og/eller afgrødeniveau. På baggrund af maskinanalysen kan du beregne omkostninger for hver maskine, redskab, opgave og afgrøde. Disse tal kan du bruge til at vurdere om opgaver skal udliciteres til maskinstation på grund af for høj egen pris. Egen maskinanvendelse deles op i; anvendelse i egen mark, anvendelse udenfor marken (f.eks. opgaveløsning i stald eller skov) og anvendelse for andre (f.eks. høst for nabo).

Hvorfor maskinanalyse?

Maskin- og arbejdsomkostninger udgør på en planteavlsbedrift typisk mellem 3.000 og 10.000 kr. pr. ha om året, afhængig af afgrødesammensætning, antal dyrkede ha og maskinparkens alder. En maskinanalyse kan være et brugbart redskab til at afklare følgende spørgsmål:

- Hvor kan jeg reducere mine kapacitetsomkostninger?
- Hvilke opgaver løser jeg selv billigt?
- Hvilke opgaver kan jeg med fordel udlicitere?
- Hvad er merprisen ved investering i f.eks. ny traktor?

-
- Hvilke muligheder ligger der i alternativ maskinanvendelse og afgrødevalg?

Der er stor forskel bedrifterne imellem hvad niveauet er for deres maskin- og arbejdsomkostninger, og der kan være et stort besparelses-potentiale gemt i disse omkostninger. Resultat kan bruges til at vurdere omkostningerne i forhold til omsætningen af afgrøderne og dermed udregne et dækningsbidrag efter arbejde og maskiner (DBII) på afgrøde- og markniveau. Det er ikke muligt at udregne DBII i Mark og Maskiner.

Følsomhedsanalyse

De beregnede omkostninger og forskellene mellem scenariernes arbejds- og maskinomkostninger i Mark og Maskiner er baseret på de input og de valg, der er lavet gennem analysen. Da der er usikkerhed om forudsætningerne, vil det være relevant at undersøge, hvor følsomme beregningerne er overfor ændringer af forudsætningerne. Når det vedrører forudsætninger om Mark og Maskiner, er det specielt relevant at afprøve ændringer af rente, arbejds løn og kapaciteter.

Hvor og hvordan får jeg hjælp til at bruge Mark og Maskiner?

- 1) Læs oversigt over Mark og Maskiner nedenfor. Her kan du se typiske faldgruber, som du skal undgå, når du bruger Mark og Maskiner.
- 2) Læs den korte vejledning til Mark og Maskiner i FMS' startfane
- 3) Læs de korte definitioner af begreberne (f.eks. kapacitet, effektivitet) som mouse-over i Mark og Maskiner.
- 4) Læs et detaljeret eksempel på, hvordan Mark og Maskiner anvendes nedenfor.
- 5) Kontakt personer på kontaktlisten øverst.

Opbygning af Mark og Maskiner

Mark og Maskiner består af fem faner. Tre faner, hvor du laver dine indtastninger (input) og fire faner med resultater (output).

Input

Maskinkartotek

- Her opretter du bedriftens maskinpark og kobler maskinsæt. Maskinerne er inddelt i tre kategorier: 1) Traktorer, 2) Redskaber og 3) Selvkørende enheder
- **Husk** altid at opgive redskabernes/selvkørende enheders kapacitet (f.eks. ha pr. time, ton pr. time eller time pr. time)

Markplan

- Her opretter du egen markplan eller henter markplanen direkte fra modulerne Foderplanlægning - Kvæg (konventionel/økologisk) og Foderplanlægning - Svin
- **Husk:** Hvor markplanen kommer fra, afhænger af dine valg i startfanen

Maskinhandlinger

- Her vælger du maskinhandlinger til de enkelte afgrøder.
- **Husk** at opgive hvis maskinerne anvendes udenfor marken eller anvendes for andre
- **Husk** at opgive hvad maskinstationen udfører.

Output

Maskinøkonomi

- Her ses en opgørelse af bedriftens maskinøkonomi. Her kan du se, hvad den enkelte maskinhandling koster pr. time, pr. ha eller pr. enhed. Du kan både se de gennemsnitlige årlige omkostninger og første års omkostningerne.

Afgrødeøkonomi

- Her ses en opgørelse af bedriftens maskinomkostninger på afgrødeniveau. Beregningerne er baseret på de gennemsnitlige årlige omkostninger beregnet i fanen "Maskinøkonomi".
- **Husk:** Det er muligt at generere en printervenlig version af fanen. I udskriften ses to knapper. Den ene knap lukker udskriften, og den anden knap gør udskriften klar til at blive udskrevet. Brug **kun** knappen, som klargør udskriften, hvis du kan koble en printer til computeren.

Sammenligningstal

- Her kan du indtaste en alternativ pris på hver opgave, f.eks. en maskinstationspris. Du kan markere relevante opgaver til udskrift af egne omkostninger samt sammenligningstal i diagram- og/eller tabelform.

Nøgletal

- Her kan du få et overblik over de væsentligste nøgletal for maskinøkonomien, fordelt på arbejde i egne marker og i egne marker plus arbejde for andre. Du får også et samlet overblik over maskinøkonomien fordelt på egne marker, uden for marken og for andre, samt maskinomkostningsnøgletal for udvalgte afgrøder.

Et eksempel på, hvordan Mark og Maskiner kan bruges

- Sammenligning af to forskellige scenarier for en planteavl

Jens Landmand ejer en planteavlsbedrift på 150 ha og har bedt dig om at sammenligne to sædskifter:

Scenarie 1 – Nudrift	Scenarie 2 – fremtid
70 ha – vinterhvede	40 ha – vinterhvede
50 ha – vårbyg	
30 ha – vinterraps	20 ha – vinterraps
	50 ha – maltbyg
	40 ha - hestebønner

Jens Landmand vil have lavet en sammenligning baseret på maskinomkostninger.

Fanen ”start”

I fanen ”Start” skal du indberette bedriftsspecifikke oplysninger. Jens Landmand driver Bakkegården, som ligger på Ødelyng Overdrev 1, Aarhus N. Herudover kan du også indberette kontaktoplysninger og datoen for, hvornår analysen er påbegyndt.

Bedriftsspecifikke oplysninger

Her indtastes bedriftsspecifikke oplysninger, såsom bedriftens CHR.nr., navn, adresse, kontaktoplysninger og datoen for oprettelse

CHR.nr.:	9999
Navn:	Jens Landmand
Adresse 1	Ødelyng Overdrev 1
Adresse 2	
Adresse 3	
Post nr	8200
By	Aarhus N
Tlf nr. / evt. email:	99 99 99 99
Dato (dd.mm.åååå)	01-10-2016

Derefter navngiver du to scenarier og vælger at du vil anvende Scenarie 1 - Nudrift og Scenarie 2 - Fremtid. Husk herefter at trykke på knappen ”Vis kun scenarier, der anvendes”.

Navngivning af scenarier (VIGTIGT: Når du har valgt hvilke scenarier du vil arbejde i, SKAL du klikke på knappen " Vis kun scenarier der anvendes")

Her kan du navngive scenarierne og vælge hvilke scenarier du vil arbejde i. Klik derefter "Vis kun scenarier, der anvendes".

Vis kun scenarier, der anvendes

Valg af scenarier, der anvendes i Mark og Maskiner	Navn	Angiv hvilke scenarier, der anvendes:
Scenarie 1 (vælg)	Nudrift	Anvendes
Scenarie 2 (vælg)	Fremtid	Anvendes
Scenarie 3 (vælg)	Nudrift	Anvendes ikke
Scenarie 4 (vælg)	Fremtid	Anvendes ikke

For at beregne maskinomkostningerne for de to scenarier, skal du indtaste nogle generelle grundoplysninger om maskinparken. De omfatter: Timeløn, brændstofpris, rente, maskinernes standard værditab, andel af overarbejde og maskinoperationernes standard effektivitet. Jens Landmand er tilfreds med standard- værdierne, som du kan se som mouse-over kommentarer.

Generelle grundoplysninger

Her indtastes generelle grundoplysninger såsom driftsform, timeløn, brændstofpris, rente, maskinernes standard værditab, andel af overarbejde og maskinoperationernes standard effektivitet. Du kan se standard værdierne som kommentarer (mouse-over) ved de gule indtastningsfelter.

Driftsform (vælg)	Kvæg Økologi
Løn (kr. pr. time)	190
Løn ved overarbejde (kr. pr. time)	190
Brændstofpris (kr. pr. liter)	5,50
Rente p.a.	5%
Standard værditab p.a. (maskiner)	15
Andel af overarbejde (%)	0%
Standard effektivitet (%)	85%

190

Ligeledes skal du indtaste de grundoplysninger om markdriften, der påvirker foderplanlægningen.

Oplysninger om markdriften, der vedr. Foderplanlægning

Her indtastes de oplysninger om markdriften, der påvirker foderplanlægningen. Det er her du vælger, om du vil anvende standard maskinomkostninger eller bruge Mark og Maskiner til at beregne egne maskinomkostninger.

Jordtype (vælg)	JB 1-4, m. vand
Hektar i omdrift inkl. forpagt. arealer	150
Antal slæt i kløvergræs (vælg)	3
Brug stykomkostninger fra Mark og Maskiner	Ja
Brug beregnede maskinomkostninger fra Mark og Maskiner (vælg)	Ja
Andel af egne maskinomkost., %	100

De følgende oplysninger får kun indflydelse på analysen, hvis man anvender markplan fra modulet foderplanlægning. Som du kan se ovenfor, har Jens Landmand oplyst at han hovedsageligt har en jordtype JB 1-4 m.vanding, og at han driver 150 ha i omdrift. Han har ikke kløvergræs, så den står til standard 3 slæt. Han vil som nævnt gerne have lavet en sammenligning baseret på egne maskinomkostninger. Derfor vælger du "Ja" til at bruge maskinomkostninger fra Mark og Maskiner. Andel af egne maskinomkostninger er standard 100 %. Nærmere vejledning om dette fremgår via kommentarboks, som fremkommer ved at holde musen hen over den lille trekant i højre hjørne af cellen i regnearket.

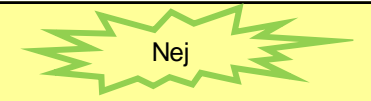
Hvis du vil lave en grovanalyse, som ikke er baseret på egne maskinomkostninger, vælger du "Nej" til at bruge maskinomkostninger fra Mark og Maskiner. Så vil maskinomkostningerne være baseret på standard maskinomkostningerne, som findes i budgetkalkulerne på www.FarmTalOnline.dk

Herefter skal du vælge, om du vil anvende foderplaner fra Foderplanlægning - Kvæg i Mark og Maskiner. Da Jens Landmand ikke har et kvægbrug, vælges der "Nej" i dette felt. Hvis du vælger "Nej" til at bruge markplaner fra Foderplanlægning, arbejder du kun i Mark og Maskiner og kan oprette egne afgrøder og beregne egne maskinomkostninger uafhængigt af modulerne vedrørende foderplanlægning. Hvis du vælger "Ja" i feltet, vil afgrøderne fra foderplanlægningen blive importeret over i Mark og Maskiner.

Oplysninger om foderplanlægningen, der vedr. Mark og Maskiner

Her vælger du om du vil anvende markplanen fra modulet Foderplanlægning eller indtaste markplanen direkte i Mark og Maskiner.

Brug markplaner fra Foderplanlægning (vælg)

Så er du klar til at åbne de relevante moduler.

Her åbner du Foderplanlægning eller Mark og Maskiner:

Mark og Maskiner

Foderplanlægning - Kvæg
Konventionel

Foderplanlægning - Kvæg
Økologi

Foderplanlægning - Svin

NB: Du kan til enhver tid komme tilbage til startside, ved at klikke på knappen "Hovedmenu" på de øvrige faner.

Hvordan du anvender de enkelte moduler Foderplanlægning – Kvæg (konventionel/økologisk) og Foderplanlægning - Svin ses i vejledningerne:

- Foderplanlægning - Kvæg (konventionel/økologisk)
- Foderplanlægning - Svin

Dataindberetning – Mark og Maskiner

Fanen "Maskinkartotek"

Jens Landmand oplyser, at han har to traktorer. En Fendt fra 2012 med en værdi på 450.000 kr. og en John Deere fra 2006 med en værdi på 185.000 kr.. Traktorenes rest levetid vurderes til at være henholdsvis syv og fire år og værditabet 15 %. Der er en forsikringspræmie på henholdsvis 3.000 og 2.500 kr. pr. år. Herudover er der et vedligehold på henholdsvis 33 kr. pr. time og 35 kr. pr. time og et brændstofforbrug på henholdsvis 30 liter pr. time og 25 liter pr. time. Det er muligt at finde normtal for blandt andet levetid, værditab, vedligehold og brændstofforbrug på www.FarmTalOnline.dk. Du kan finde et link til databasen i Mark og Maskiner.

Traktorer			Værdi	Rest levetid	Værditab	Forsikring mv.	Vedligehold og diverse	Brændstof	Vedligehold og diverse: (scenarie 1)	Brændstof: (scenarie 1)
mærke og model	årgang	HK	kr.	år	%	kr. pr. år	kr. pr. time	liter pr. time	kr. pr. år	kr. pr. år
Fendt	2012	200	450.000	7	15	3.000	33	30	13.637	68.184
John Deere	2006	160	185.000	4	15	2.500	35	25	19.046	74.823

Jens Landmand oplyser ligeledes, at han har en plov, såmaskine, tromle, sprøjte, handelsgødningsspreder, vandingsmaskine og vogn (16 m³) stående i maskinhuset. Efter at have set redskaberne og have vurderet dem, bliver I enige om deres værdi, forventet kapacitet, restlevetid, værditab og vedligehold og du opretter det enkelte redskaber i maskinkartoteket, som vist nedenfor. Derudover diskuterer I, om nogle af redskaberne anvendes udenfor ordinær arbejdstid, og skal indgå med en højere timeløn. Jens Landmand oplyser, at de enkelte redskaber skal beregnes til samme timeløn. Samtidig bliver I enige om, at de enkelte redskabers effektivitet er 85 %. Effektivitet er et udtryk for den tid, der arbejdes effektivt med redskabet/maskinen, i forhold til det samlede tidsforbrug – forskellen er den tid, der f.eks. bruges på at se, om der er såsæd i såkassen, luft i hjulene og til brug for kortere personlige pauser. Er effektiviteten 85 %, skal der altså bruges 0,85 traktor-time for hver medarbejdertime - eller 1,18 medarbejdertime for hver traktortime.

Redskaber og opgaver		Værdi	Forventet kapacitet		Rest levetid	Værditab	Forsikring mv.	Vedligehold og diverse	Andel af overarbejde	Effektivitet	Tilhørende traktor	Vedligehold og diverse: (scenario 1)
mærke og model	årgang	kr.		enhed	år	%	kr. pr. år	kr. pr. time				kr. pr. år
Plov	2008	25.000	1,7	ha. pr. time	6	15		90	-	85%	Fendt 200	7.941
Såmaskine	2003	45.000	3,0	ha. pr. time	6	15		70	-	85%	Fendt 200	3.500
Tromle	1997	20.000	2,0	ha. pr. time	6	15		30	-	85%	Fendt 200	2.250
Sprøjte	2002	35.000	6,0	ha. pr. time	6	15		90	-	85%	John Deere 160	7.350
Handelsgødningsspreder	2006	35.000	4,0	ha. pr. time	6	15		90	-	85%	John Deere 160	5.625
Vandingsmaskine	1997	40.000	1,0	time pr. time	6	15		40	-	85%	John Deere 160	16.000
Vogn 16 kbm	2013	20.000	1,0	time pr. time	6	15		30	-	85%	Fendt 200	6.000

Herefter spørger du Jens Landmand, hvilken af hans to traktorer, han hovedsageligt bruger foran det enkelte redskab og vælger den pågældende traktor i drop-down menuen til højre i fanen.

Maskinparken indeholder også en gummiged (selvkørende enhed), der bruges 700 timer pr. år uden for markerne til øvrige opgaver. Derudover er der også en mejetærsker, som også bruges til at hjælpe naboen, hvor der køres 50 timer om året. Nedenfor kan du se gummigedens og mejetærskerens oplysninger, som indtastes i "Selvkørende enheder."

Selvkørende enheder		Værdi	Forventet kapacitet		Rest levetid	Værditab	Forsikring mv.	Vedligehold og diverse	Brændstof	Andel af overarbejde	Effektivitet
mærke og model	årgang	kr.		enhed	år	%	kr. pr. år	kr. pr. time	liter pr. time		
Mejetærsker	2009	300.000	2,0	ha. pr. time	6	15		30	25	-	85%
Gummiged	2007	250.000	1,0	time pr. time	6	15		18	25	-	85%

Fanen "Markplan"

Da Jens Landmand har bedt dig om at sammenligne to sædskifte med hinanden, indtastes de to sædskifte i fanen "Markplan". Her notes de forskellige afgrøder med forventet udbytte, som Jens Landmand ønsker i sit sædskifte med antal ha. Dette gøres for både scenario 1 og Scenario 2.

Markplan

		Egne afgrøder									
		Vinterhvede	Vårbyg	Vinterraps	Maltbyg	Hestebønner					
Udbytte		8.600	5.800	3.800	5.800	4.600					
Scenarierne	Enhed pr. ha	kg	kg	kg	kg	kg	-	-	-	-	I alt antal hektar i markplanen
Scenarie 1 - Nudrift	Antal ha	70,0	50,0	30,0							150,0
Scenarie 2 - Fremtid	Antal ha	40,0		20,0	50,0	40,0					150,0
Scenarie 3 - Nudrift	Antal ha										-
Scenarie 4 - Fremtid	Antal ha										-

Hvis Jens Landmand f.eks. havde bedt dig om at lave en maskinanalyse til de to scenarier afhængigt af en foderplan, skal du ikke indtaste en markplan i Mark og Maskiners fane "Markplan". Da skal du i stedet vælge at bruge markplan ud fra foderplanlægning, som beskrevet ovenfor. Markplanen generes så direkte ud fra foderplanerne i Foderplanlægning – Kvæg og overføres automatisk til Mark og Maskiner.

Fanen "Maskinbehov"

Nu er du klar til at åbne fanen "Maskinbehov" i Mark og Maskiner. Fra fanen "Maskinkartotek" ses nu de enkelte redskaber og selvkørende enheder (til venstre i figuren nedenfor), og fra fanen "Markplan" hentes afgrøderne og antal hektar for hvert scenarie.

Du skal nu tildele maskinhandlinger i de gule søjler. Husk at indtaste eventuel anvendelse udenfor marken, f.eks. stald, transport, skov, osv. (timer pr. år) helt til højre i fanen.

Jens Landmand oplyser, at han selv udfører følgende maskinhandlinger i afgrøderne:

- 1) Vinterhveden pløjes, sås, tromles en gang om året, gødskes to gange om året og sprøjtes 3 gange om året. Der vandes 3 timer pr. ha om året. Derudover bruges der 0,2 time pr. ha til at køre det høstede korn hjem.
- 2) Vårbyggen pløjes, sås, tromles, gødskes én gang om året og sprøjtes to gange om året. Der vandes 2 timer pr. ha om året. Derudover bruges der 0,2 time pr. ha til at køre det høstede korn hjem.

- 3) Vinterrapsen pløjes, sås og tromles en gang om året, gødskes 2 gange og sprøjtes 6 gange om året. Der vandes 3 timer pr. ha om året. Derudover bruges der 0,2 time pr. ha til at køre det høstede korn hjem.
- 4) Maltbyggen pløjes, sås, tromles og gødskes en gang om året og sprøjtes 2 gange om året. Der vandes 2 timer pr. ha om året. Derudover bruges der 0,2 time pr. ha til at køre det høstede korn hjem.
- 5) Hestebønner pløjes, sås, tromles og gødskes en gang om året og sprøjtes 2 gange om året. Der vandes 2 timer pr. ha om året. Derudover bruges der 0,2 time pr. ha til at køre det høstede korn hjem.
- 6) Vognen anvendes 50 timer pr. år for en nabo ("anvendelse for andre").

Jens Landmand, oprettet den 01.10.2016

Vers. nr. 1.70

Hovedmenu						Oprettelse af maskinhandlinger					Egen anvendelse udenfor marken	Anvendelse for andre	
Vis kun aktuelle søjler og rækker	Viser alle søjler og rækker	Vis kapaciteter og dieselforbrug	Skjul kapaciteter og dieselforbrug	Anvend standard kapaciteter og standard dieselforbrug	Ryd indtastninger i "Maskinbehov"	Vinterhvede	Vårbyg	Vinterraps	Maltbyg	Hestebønner			
Generer udskrift	Opdater ved nye marker												
Opgave						Scenarie 1 - Nudrift	Antal hektar	70,0	50,0	30,0	-	-	Anvendelse udenfor marken (timer pr. år)
Redskaber; tilhørende traktor						Scenarie 2 - Fremtid	Antal hektar	40,0	-	20,0	50,0	40,0	
						Scenarie 3 - Nudrift	Antal hektar	-	-	-	-	-	
						Scenarie 4 - Fremtid	Antal hektar	-	-	-	-	-	
						Vis samlet anvendelse, egen mark: (scenarie 1)	Ja - for scenarie 1						
Plov 2008; Fendt 200						150 ha. pr. år	Antal overkørsler pr. ha	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	
Såmaskine 2003; Fendt 200						150 ha. pr. år	Antal overkørsler pr. ha	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	
Tromle 1997; Fendt 200						150 ha. pr. år	Antal overkørsler pr. ha	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	
Sprøjte 2002; John Deere 160						490 ha. pr. år	Antal overkørsler pr. ha	3,0	2,0	6,0	2,0	2,0	
Handelsgødningsspreder 2006; John Deere 160						250 ha. pr. år	Antal overkørsler pr. ha	2,0	1,0	2,0	1,0	1,0	
Vandingsmaskine 1997; John Deere 160						400 timer pr. år	Antal timer pr. ha	3,0	2,0	3,0	2,0	2,0	
Vogn 16 kbm 2013; Fendt 200						30 timer pr. år	Antal timer pr. ha	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	50,0

Hvis der er et særligt behov, er det muligt at variere redskabernes kapacitet og dieselforbrug individuelt for hver opgave på den enkelte afgrøde. Det kan f.eks. være tilfældet ved forskellig mejetærskerkapacitet ved høst af korn og frøgræs.

Du varierer kapacitet og dieselforbrug ved at trykke på knappen "Vis kapaciteter og dieselforbrug". Knappen åbner to rækker under hver maskinhandling, hvor du kan indtaste den ønskede kapacitet og/eller dieselforbrug. Når du laver en indtastning, indgår denne i de videre beregninger i stedet for standard kapaciteten og dieselforbruget, du har indberettet i Maskinkartoteket. Du kan indsætte standardværdier fra Maskinkartoteket ved at trykke på knappen "Indsæt standard kapaciteter og dieselforbrug". Du vurderer sammen med Jens Landmand, at det ikke er relevant at variere hverken redskabernes kapacitet eller dieselforbrug på hans bedrift.

For den enkelte opgave kan du se redskabets samlede anvendelse på egen mark for et valgfrit scenarie (markeret ovenfor). Du kan f.eks. se, at såmaskinen anvendes på 150 ha pr. år (scenarie 1). Det er en god måde at tjekke, at du har husket at tildele alle maskinhandlingerne.

Gummigeden bruges 350 timer pr. år, hvilket du indtaster som "egen anvendelse udenfor marken", og 100 timer for andre, som du indtaster som "anvendelse for andre". Mejetærskeren bruges en gang pr. år pr. mark, som noteres for hver afgrøde.

Du har nu lavet samtlige indtastninger vedrørende Jens Landsmands egne maskiner.

Jens Landmand oplyser dernæst, at han får udført flere opgaver af maskinstationen. Nedenfor kan du se, hvad Jens Landmand oplyser. Han fortæller dig, at maskinstationen presser halm til 250 kr. pr. ton for afgrøderne vinterhvede, vårbyg og maltbyg. Det betyder, at du i scenarie 1 får en regning fra maskinstationen på "halmpresning: 245.000 kr. pr. år".

B						C	D	E	F	G	H	I	J	K	AK	AL			
Jens Landmand, oprettet den 01.10.2016										Oprettelse af maskinhandling Vers. nr. 1.70									
Hovedmenu						Vis kun aktuelle søjler og rækker Generer udskrift										Viser alle søjler og rækker Opdater ved nye marker		Vis kapaciteter og dieselforbrug	
										Vinterhvede	Vårbyg	Vintertraps	Maltbyg	Hestebonner	Egen anvendelse udenfor marken		Anvendelse for andre		
Opgaver udført af maskinstation									Ja - for scenarie 1										
Opgave		Kr. pr. enhed		enhed		I alt (kr. pr. år), egen mark - Scenarie 1		Antal enheder pr. ha				Anv. udenfor marken (kr. pr. opgave)							
Presning af halm		150		ton		147.000		9,0		7,0		7,0							
				ha															

Efter tildeling af maskinhandlinger kan du desuden bruge funktionen "Vis beregnet vedligehold, brændstof, forsikring og maskinværdi" i Fanen Maskinkartotek til at afstemme samlet vedligehold, brændstofforbrug og maskinsaldo for egen maskinpark i nudrift. Du kan med drop-down frit vælge, for hvilket scenarie de variable omkostninger skal vises:

Maskinkartotek og kobling af maskinsæt

Traktorer			Værdi	Rest levetid	Værditab	Forsikring mv.	Vedligehold og diverse	Brændstof	Vedligehold og diverse: (scenarie 1)	Brændstof: (scenarie 1)
mærke og model	årgang	HK	kr.	år	%	kr. pr. år	kr. pr. time	liter pr. time	kr. pr. år	kr. pr. år
Fendt	2012	200	450.000	7	15	3.000	33	30	13.637	68.184
John Deere	2006	160	185.000	4	15	2.500	35	25	19.046	74.823

Vis beregnet vedligehold, brændstof, forsikring og maskinværdi: (scenarie 1)

Ja - for scenarie 1

Resultater – Mark og Maskiner

Mark og Maskiner indeholder fire resultatfaner. Fanen "Nøgletal" indeholder en samlet oversigt over maskinøkonomien – gennemsnitlige årlige omkostninger, herunder nøgletal for maskin- og arbejdsomkostninger, totale maskin- og arbejdsomkostninger. Fanen sammenligningstal giver mulighed for at sammenligne de beregnede gennemsnitlige omkostninger med en alternativ pris og få dem vist i en figur, så de er let sammenlignelige, hvilket giver et overblik over, hvor der er indsatsområder med mulighed for forbedringer i maskinøkonomien. Fanen "Maskinøkonomi" indeholder omkostningerne til den enkelte maskine/det enkelte redskab samt en opgavepris for den enkelte maskinhandling. Den anden fane "Afgørdeøkonomi" indeholder maskinomkostningerne på afgrødeniveau.

Fanen "Nøgletal"

Her vises et overblik over de vigtigste nøgletal for Jens Landmands maskinomkostninger. Først præsenteres du for en række nøgletal for maskin- og arbejdsomkostninger. Der er lige valgt for scenarie 1 – Nudrift, og ved at vælge scenarie 2, kan de to maskin- og arbejdsomkostninger sammenlignes.

Jens Landmand, oprettet den 01.10.2016

Hovedmenu   Opdater   Ryd egne tal

Vis omkostninger for Scenarie 1   Nudrift

Samlet oversigt over maskinøkonomi - gennemsnitlige årlige omkostninger				
Nøgletal maskin- og arbejdsomkostninger:	egen mark	egen mark og for andre	alternativt forbrug	forholdstal
Scenarie 1- Nudrift - 150 ha.				
Maskinsaldo 1. år, kr. pr. ha pr. år	9.367	-		
Tidsforbrug timer pr. ha pr. år	7,7	8,9		
Dieselforbrug ltr. pr. ha pr. år	176	203		
Dieselforbrug kr. pr. ha pr. år	967	1.114		
Vedligehold kr. pr. ha pr. år	571	606		
Maskinstation kr. pr. ha pr. år	1.633	1.633		
Løn kr. pr. ha pr. år	1.464	1.688		
Afskrivninger kr. pr. ha pr. år	760	837		
Forrentning kr. pr. ha pr. år	277	305		
Total kr. pr. ha pr. år	5.671	6.183		

Nedenfor ses de samlede maskin- og arbejdsomkostninger, fordelt på egen mark, udenfor mark og for andre. Maskinomkostningerne er fordelt pr. egne ha dyrket. Da Jens Landmand har kørsel for andre, er der en indtægt for dette. Det kan noteres i feltet for maskinstationsindtægter. I dette tilfælde er der noteret en indtægt på 50.000 kr. Men ovenfor ses det, at der har været maskin- og arbejdsomkostninger for 76.681 kr. Der er altså et underskud på 26.681 kr. for at have kørt for andre. Såfremt Jens vælger ikke at køre maskinstation næste år, vil hans maskiner køre færre timer, og dermed bliver maskinomkostningerne lidt dyrere pr. time, fordi der er færre timer at fordele kapitalomkostninger på

Maskin- og arbejdsomkostninger	egen mark	udenfor mark	for andre	sum	
Dieselforbrug kr.	145.069	48.125	22.000	215.194	
Maskinstationomkostninger kr.	245.000	-	-	245.000	
Vedligeholdelse kr.	85.586	6.300	5.313	97.199	
Variable maskinomkostninger i alt kr.	475.655	54.425	27.313	557.393	
Løn kr.	219.596	78.235	33.529	331.360	
Afskrivninger kr.	113.961	20.185	11.571	145.717	
Forrentning kr.	41.499	7.343	4.268	53.109	
Afskrivninger og forrentning i alt	155.460	27.527	15.839	198.826	
Total kr. pr. år	850.711	160.188	76.681	1.087.580	
Overblik maskin- og arbejdsomkostninger - egen mark og for andre for scenarie 1 - Nudrift				i alt	pr. ha
Maskinomkostninger egne marker kr.			850.711		5.671
Maskinomkostninger for andre kr.			76.681		
Maskinomkostninger i alt kr.			927.392		
Maskinstation indtægter kr.			50.000		
Total kr. pr. år			877.392		5.849

Der vises også det samlede timeantal pr. år pr. traktor og fordelt ud pr. hk pr. time (før løn), for omkostninger i egen mark, i stalden og for andre, med mulighed for at indtaste en alternativ pris.

Nøgletal traktor	Timetal i alt pr. år	kr. pr. hk pr. time (før løn)	alternativ pris	forholdstal
Fendt 200	413	1,75		
John Deere 160	544	1,45		

Der kan vælges op til fire afgrøder, for hvilke der bliver vist de beregnede maskinomkostninger.

Nøgletal for udvalgte afgrøder			
	Vinterhvede	Vårbyg	Vinterraps
Areal ha.	70	50	30
Udbytte pr. ha	8.600	5.800	3.800
Udbytteenhed	kg pr. ha	kg pr. ha	kg pr. ha
Egne løntimer pr. ha pr. år	8,1	6,5	8,7
Egne maskin- og arbejdsomkostninger pr. ha	4.233	3.466	4.536
Maskinstationsomkostninger	2.250	1.750	-
Maskin- og arbejdsomkostninger i alt pr. ha	6.483	5.216	4.536
Maskin- og arbejdsomkostninger kr. pr. udbytteenhed	1,4	1,6	1,8
Eget dieselforbrug ltr. pr. ha	185	150	198

Fanen "Sammenligningstal"

I denne fane har du mulighed for at indtaste alternative priser for omkostningerne for traktorer og opgaver, som Jens Landmand udfører, og få vist den forskel grafisk, så det danner et godt overblik over evt. indsatsområder, hvor omkostningerne er for store. Du vælger først scenarie 1.

Opgørelse af egne maskin- og arbejdsomkostninger, mark

1) Vis omkostningerne:

Ja - for scenarie 1

2) Vælg emner til udskrift:

Både tabeller og figurer

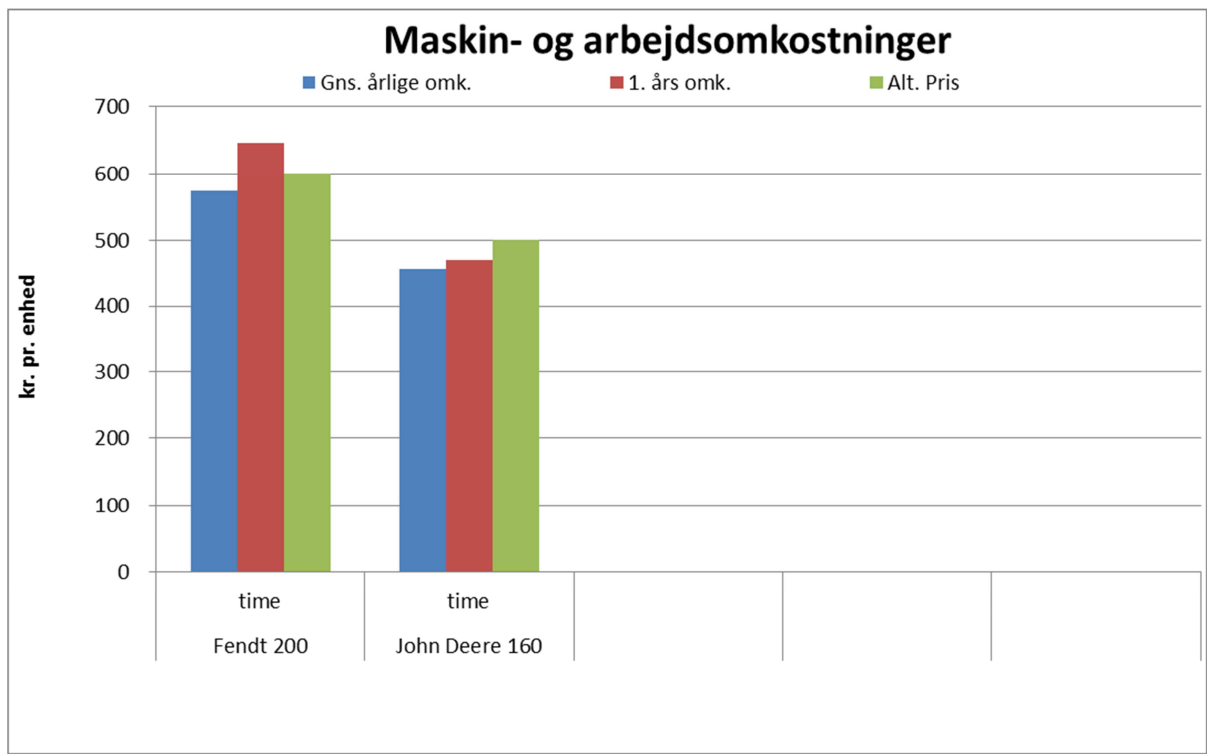
3) Tryk op knappen "Opdatér"

Opdatér

Nede i opgørelsen indtaster du de alternative værdier og markere med et 1 tal i kolonnen "Vis i fig.", og nedenstående graf bliver vist.

Opgørelse traktorer

Traktorer inkl. fører	Enhed	Gns. årlige omk.	1. års omk.	Alt. Pris	Forholdstal	Markér (tast 1)	Vis i fig. (tast 1)
Fendt 200	time	574	647	600	96%		1
John Deere 160	time	455	469	500	91%		1

Som det ses er omkostningerne for John Deere 160 lavere end den alternative pris, mens omkostningerne for Fendt 200 er noget højere end den alternative pris, hvilket giver grund til at kigge nærmere på omkostningerne tilknyttet denne traktor, der kun kører 250 timer om året.

Fanen "Maskinøkonomi"

Her beregnes maskinomkostninger i detaljer på basis af oplysninger fra Maskinkartotek og Maskinbehov. Der beregnes gennemsnitlige årlige omkostninger og første års omkostninger for hver opgave i de valgte scenarier.

For kun at vise nøgletallene for Jens Landmand trykker du på knappen "Udskriv udvalgte nøgletal". Herved genereres en mere printervenlig udskrift. Øverst på udskriften kan du se en samlet sammenligning af de to valgte scenarier baseret på de gennemsnitlige årlige omkostninger. Du kan se, at de samlede maskinomkostninger i marken for scenarie 1 er 605.711 kr. pr. år og 577.739 kr. pr. år for scenarie 2. Det svarer til en forskel på ca. 650 kr. pr. ha. Forskellen skyldes primært at scenarie 1 har flere maskinhandlinger end scenarie 2, hvorfor John Deere traktoren har årlige omkostninger, der er ca. 30.000 kr. højere end ved scenarie 2.

Hovedtal - De gennemsnitlige årlige omkostninger i marken

	Traktor timer, i alt (timer pr. år)	Egne maskinomk., Mark, i alt (kr. i alt)	Maskinstation, Mark, i alt (kr. pr. år)	I alt, Mark (kr. pr. år)	I alt, Mark (kr. pr. ha)
Scenarie 1 - Nudrift	957	605.711	245.000	850.711	5.671
Scenarie 2 - Fremtid	896	577.739	177.500	755.239	5.035

Længere nede i udskriften kan du aflæse den enkelte maskines omkostninger pr. år, pr. time og pr. enhed for de enkelte scenarier. Her vises omkostningerne for scenarie 1

Scenarie 1 - Nudrift

Opgørelse traktorer		Gennemsnitlige årlige omkostninger				1. års omkostninger			
		Samlede maskin- og arbejdsomkostninger				Samlede maskin- og arbejdsomkostninger			
traktor	Traktor timer pr. år	kr. pr. år	kr. pr. time	pr. hk (før løn)	kr. pr. år	kr. pr. time	kr. pr. time pr. hk		
Fendt 200	413	237.242	574	1,75	267.191	647	2,12		
John Deere 160	544	247.773	455	1,45	255.006	469	1,53		
I alt - traktor	957	485.014			522.197				

Opgørelse opgaver (Scenarie 1 - Nudrift)			Gennemsnitlige årlige omkostninger				1. års omkostninger			
redskaber	tilhørende traktor	timer pr. år	Samlede maskin- og arbejdsomkostninger				Samlede maskin- og arbejdsomkostninger			
			kr. pr. år	kr. pr. time	I egen mark, kr. pr. enhed	enhed	kr. pr. år	kr. pr. time	I egen mark, kr. pr. enhed	enhed
Plov 2008	Fendt 200	88	62.137	704	414	hektar	69.993	793	467	hektar
Såmaskine 2003	Fendt 200	50	38.576	772	257	hektar	44.829	897	299	hektar
Tromle 1997	Fendt 200	75	48.140	642	321	hektar	54.744	730	365	hektar
Sprøjte 2002	John Deere 160	82	49.490	606	101	hektar	52.620	644	107	hektar
Handelsgødningsspreader 2006	John Deere 160	63	39.038	625	156	hektar	41.914	671	168	hektar
Vandingsmaskine 1997	John Deere 160	400	203.793	509	509	time	211.447	529	529	time
Vogn 16 kbm 2013	Fendt 200	200	123.653	618	618	time	139.317	697	697	time
I alt - redskaber			564.826				614.863			
Selvkørende enheder		timer pr. år	kr. pr. år	kr. pr. time	I egen mark, kr. pr. enhed	enhed	kr. pr. år	kr. pr. time	I egen mark, kr. pr. enhed	enhed
Mejetærsker 2009		75	71.798	957	479	hektar	89.327	1.191	596	hektar
Gummiged 2007		450	205.956	458		time	220.563	490		time
I alt - selvkørende enheder			277.754				309.890			
I alt - egne maskiner			842.580				924.753			
- heraf egen mark			605.711				669.361			

Opgørelse maskinstation (Scenarie 1 - Nudrift)	Omkostninger, mark		Omkostninger udenfor mark
	kr. pr. år	kr. pr. enhed (overkørt af maskinstation)	kr. pr. år
opgave			
Presning af halm	245.000	250	
Samlede omkostninger til maskinstation, mark	245.000	250	-

Samlet opgørelse - Mark (Scenarie 1 - Nudrift)	Gennemsnitlige årlige omkostninger				1. års omkostninger			
	kr. pr. år		kr. pr. ha		kr. pr. år		kr. pr. ha	
Egne maskin- og arbejdsomkostninger, egen mark	605.711		4.038		669.361		4.462	
Maskinstationsomkostninger, egen mark	245.000		1.633		245.000		1.633	
Samlede maskin- og arbejdsomkostninger, egen mark	850.711		5.671		914.361		6.096	
Egne maskin- og arbejdsomkostninger, "udenfor mark"	160.188		1.068		171.549		1.144	
Egne maskin- og arbejdsomkostninger, "for andre"	76.681				83.843			
Maskinstationsomkostninger, udenfor mark	-		-		-		-	

Eksempelvis kan du se i "Samlet opgørelse – Mark" (markeret med grønt ovenfor), at de gennemsnitlige maskin- og arbejdsomkostninger (egen mark) er **605.711** kr. pr. år, set over hele maskinparkens levetid. Til gengæld er omkostningerne **669.361** kr. i år 1 (1. års omkostningerne). Forskellen er **63.650** kr., hvilket skyldes de højere omkostninger til forrentning og afskrivning i år 1.

I opgørelsen kan du også se egne maskin- og arbejdsomkostninger udenfor mark (f.eks. i stalden) og for andre (f.eks. i anden virksomhed).

Ovenfor ses også en opgørelse på opgaveniveau. Som eksempel ses, at ploven bruges 88 timer pr. år, og at den, inkl. traktor, koster 704 kr. pr. time (gennemsnitlige årlige omkostninger). Plovens kapacitet er 1,7 ha pr. time, hvilket medfører, at det koster 444 kr. pr. ha at pløje. For at vurdere om det er dyrt eller billigt, kan du f.eks. sammenligne de 444 kr. pr. ha med omkostningen til pløjning beregnet i afgrødekalkulerne, som findes på www.farmtalonline.dk. Omkostningen til pløjning i afgrødekalkulen er 675 kr. pr. ha (Maskinomkostninger 2016).

Hvis omkostningen pr. enhed ikke er opgivet, er det fordi maskinhandlingen ikke forekommer på egen mark, men enten udføres for anden virksomhed eller uden for marken.

Fanen "Afgørdeøkonomi"

Her beregnes maskinomkostningerne på afgrødeniveau. Beregningerne er baseret på de gennemsnitlige årlige omkostninger fra fanen Maskinøkonomi. Nedenfor ses omkostninger tilhørende scenarie 1.

For at få en oversigt over resultaterne kan du med fordel trykke på "Generér udskrift", hvorved du får genereret en mere printvenlig udskrift. Hvis du kan har benyttet scenarie 3 og 4, kan du trykke på "Generér udskrift (scenarie 3 og 4)", så er det afstemt til kun at fylde to sider.

Produktionsomkostningerne på afgrødeniveau

Luk udskrift

		Vinterhvede	Vårbyg	Vinterraps	Maltbyg	Hestebønner
Udbytte		8.600	5.800	3.800	5.800	4.600
		kg pr. ha	kg pr. ha	kg pr. ha	kg pr. ha	kg pr. ha
Indberettede stykomkostninger, mark						
Udsæd	kr. pr. ha	200	1.500	1.500	140	250
Handelsgødning	kr. pr. ha	150	200	200	250	1.350
Planteværn	kr. pr. ha	2.300	2.500	250	500	190
Diverse inkl. plastic	kr. pr. ha	2.500	100	500	980	250
Stykomkostninger, i alt	kr. pr. ha	5.150	4.300	2.450	1.870	2.040

Scenarie 1 - Nudrift

Areal	ha	70,0	50,0	30,0	-	-
Eget timeforbrug	timer pr. år pr. ha	8,1	6,5	8,7	-	-
Samlet timeforbrug	timer pr. år pr. ha	8,1	6,5	8,7	-	-

Stykomkostninger, mark

Udsæd	kr. pr. år	14.000	75.000	45.000	-	-
Handelsgødning	kr. pr. år	10.500	10.000	6.000	-	-
Planteværn	kr. pr. år	161.000	125.000	7.500	-	-
Diverse inkl. plastic	kr. pr. år	175.000	5.000	15.000	-	-
Stykomkostninger, i alt	kr. pr. år	360.500	215.000	73.500	-	-

Maskinomkostninger, mark

redskab	tilhørende trakt	kr. pr. ha	kr. pr. ha	kr. pr. ha	kr. pr. ha	kr. pr. ha
Plov 2008	Fendt 200	414	414	414		
Såmaskine 2003	Fendt 200	257	257	257		
Tromle 1997	Fendt 200	321	321	321		
Sprøjte 2002	John Deere 160	303	202	606		
Handelsgødningsspreder 2006	John Deere 160	312	156	312		
Vandingsmaskine 1997	John Deere 160	1.528	1.019	1.528		
Vogn 16 kbm 2013	Fendt 200	618	618	618		

Selvkørende enheder

Mejetærsker 2009		479	479	479		
Gummiged 2007		-	-	-		
Egne maskinomkostninger i alt, mark	kr. pr. ha	4.233	3.466	4.536	-	-

Maskinstation**Enhed**

Presning af halm	kr. pr. ha	2.250	1.750			
Maskinstationsomkostninger i alt, mark	kr. pr. ha	2.250	1.750	-	-	-

Maskinomkostninger i alt

Maskinomkostninger i alt, mark	kr. pr. ha	6.483	5.216	4.536	-	-
Omk. inkl. stykomkostninger, mark	kr. pr. ha	11.633	9.516	6.986	-	-
Omk. inkl. stykomkostninger, mark	kr. pr. enhed	1,35	1,64	1,84	-	-
	enhed	Kr. pr. kg	Kr. pr. kg	Kr. pr. kg	Kr. pr. kg	Kr. pr. kg

I udskriften kan du genfinde, at en pløjning koster 414 kr. pr. ha i afgrøderne vinterhvede, vårbyg og vinterraps. Der er ingen maskinomkostninger i afgrøderne maltbyg og hestebønner, da de ikke dyrkes i scenarie 1.

Afrunding

Du har nu et godt overblik over de forskellige maskin- og arbejdsomkostninger i de to scenarier, som du kan tage med til landmanden. Herudfra kan du rådgive omkring hvilke overvejelser landmanden skal have inden han vælger nyt sædskifte. Maskin- og arbejdsomkostninger udgør en væsentlig del af de samlede omkostninger pr. ha, hvorfor det er vigtigt at have et godt overblik over netop dette område.

Der kan oprettes flere scenarier, hvis der ønskes flere sædskifter at vælge imellem, for at få flere sædskifter at regne videre på. Nøgletalsoversigten er lige til at printe ud og indeholder netop de vigtigste oplysninger, så du og landmanden kan træffe de rigtige valg i forhold til maskinomkostninger.

Der kan ikke beregnes DBII i FMS, men ved at indsætte de beregnede maskin- og arbejdsomkostninger i værktøjet "Afgørder og sædskifte", kan du lave en sammenligning med sædskifter med forskellige pris- og udbytneniveauer for at finde det økonomisk bedste sædskifte. Dermed har du et godt overblik over den samlede økonomi vedrørende afgrøder og maskinomkostninger.